

Valtuutettu Outi Maran ynnä muiden valtuustoaloite Joensuun nuorisotoimen tilanteen selvittämisestä

KV 13.06.2022 § 80

Valtuutettu Outi Mara jätti 13.6.2022 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen Joensuun nuorisotoimen tilanteen selvittämisestä.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoittaneet myös Eero Bogdanoff, Marjatta Rätty, Jaakko Leppänen, Ella Partanen, Sari Huovinen, Sami Laitila, Jere Nuutinen, Timo Elo, Timo Vornanen, Jari Korhonen, Mika Piironen, Helmi Vanhanen, Petteri Tahvanainen, Maija Kuivalainen, Anniina Kontiokorpi, Jouni Porokka, Ari Tielinen, Pekka Rätty, Wilma Poutanen, Jenni Mainonen, Virve Mikkonen, Satu-Sisko Eloranta, Tapani Nuutinen, Ville Toivanen, Karita Kaita, Jenni Laasonen, Arto Pippuri, Päivi Eteläpää, Helena Hulmi, Ari Tielinen, Hannes Rossi, Matti Ketonen ja Jussi Wihonen.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KAKOLK 29.11.2022 § 107
3827/00.02.00.03/2022

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 20.6.2022 § 251 lähettää asian hyvinvointipalveluihin valmisteltavaksi.

Vastaus aloitteeseen:

Joensuun kaupungin nuorisotoimen toiminta perustuu nuorisolakiin (1286/2016). Kaupungin nuorisopalveluiden toiminta koostuu alueellisesta nuorisotyöstä, erityisnuorisotyöstä, harrastepankkitoiminnasta, Ankkuri-ryhmästä, etsivästä nuorisotyöstä ja nuorisovaltuustosta. Nuorten työpajatoiminnan kaupungille tuottaa Joensuun Nuorisoverstas ry. Lisäksi nuorisopalvelut hallinnoi nuorisoavustuksia ja hankkeita, mm. Harrastamisen Suomen mallia, joka on nuorisolain uudistuksessa tavoitteena sisällyttää ao. lakiin ja kuntien lakisääteiseksi tehtäväksi.

Muun muassa korona, Ukrainan sota, ilmastoahdistus ja energiakriisi ovat värittäneet nuorten elämää viimeiset vuodet ja nuorten kokonaisvaltainen hyvinvointi on noussut tärkeäksi teemaksi. Nuorisopalveluiden työ korostuu tällaisina aikoina vahvasti. Nuorisotyö on ennaltaehkäisevää työtä ja perustuu rinnalla kulkemiseen. Nuorisotyö on kiireetöntä kohtaamista lapsen ja nuoren ehdoilla. Tällaiselle toiminnalle yhteiskunnassa on vahva tarve. Tarkasteltaessa nuorisotyön merkitystä tulee huomioida sen linkittyminen muihin kaupungin palveluihin. Koulunuorisotyö on luonteva osa nuorisotyötä ja nuorisotyö linkittyy tavoitteiltaan kiinteästi varhaiskasvatuksen lumiukko/lumikki-työhön, Iceheartsiin ja perusopetuksen hyvinvointiohjaajien työhön, joista hyvinvointiohjaajien kanssa nuorisotoimella on myös jaettava resursseja.

Kaupungin nuorisopalvelujen vakituisen henkilöstön vahvuus on 23 htv. Lisäksi nuorisopalveluissa on vuositasolla vaihteleva määrä hanketyöntekijöitä, oppisopimusopiskelijoita ja kausityöllistettyjä mm. kesätoiminnoissa Sinkkolassa. Vuoden 2022 talousarvioon kaupunginvaltuusto myönsi yhden htv:n lisää ja se on kohdennettu tulevan Sirkkalan liikkumiskeskuksen yhteyteen, ja työ on jo alkanut koulunuorisotyön sekä tulevan tilan ja toiminnan suunnittelun merkeissä. Kokonaisresurssien (henkilöstö, talousarvio) osalta Joensuu on valtakunnallisessa vertailussa noin 50 tuhannen asukkaan kaupunkien (esim. Mikkeli, Porvoo) tasolla.

Nuorisopalveluilla työskentelee vakituisesti hallinnossa 2, etsivässä nuorisotyössä 5, erityisnuorisotyössä 2, nuorisovaltuustossa 1, alueellisessa nuorisotyössä 13. Lisäksi alueellisessa nuorisotyössä on yksi yhdistelmätehtävä, jossa työntekijä tekee hyvinvointiohjaajana osan työpanoksestaan.

Alueellisessa nuorisotyössä, eli vapaa-aikaan painottuvassa ohjauksessa nuorisotaloja on 10 ja työntekijöitä 12. Suurimmassa osassa nuorisotaloja työntekijät työskentelevät yksin tai erityisesti suurempivolyymisillä taloilla (keskustan/Rantakylän alue) turvallisuussyistä työpareittain. Olemassa olevalla henkilöstörakenteella työvuorosuunnittelu aiheuttaa sen, että samaan aikaan auki olevien nuorisotalojen määrä on rajattu. Nuorisotaloilla on toimintaa 1-4 arki-iltana viikossa riippuen alueesta. Lisäksi alueille, mm. Hammaslahti/Reijola, toimintaa on perjantaina ja/tai lauantaina kiertävällä systeemillä noin 2 kertaa kuukaudessa. Kiertosysteemillä varmistetaan viikonloppuiltoihin parityöskentely. Keskustan/Rantakylän alueella talotoimintaa on neljänä iltana viikossa ja Sinkkolassa on ainoastaan junnutoimintaa.

Kaupungin maantieteellinen koko on suuri ja nuorisopalveluiden palveluverkko on hajallaan. Nuorten määrät vaihtelevat alueittain ja toimintaa tulee kohdistaa myös näistä näkökohdista tarkastellen. Keskustan ulkopuolisilla alueilla nuorisopalveluiden toimintaa toteutetaan erilaisin ratkaisuin. Nuorisotalotoiminta on vain yksi toiminnan muoto. Toiminta voi olla junnutoimintaa, jota kohdennetaan alakouluikäisille ja nuorisotoimintaa yläkouluikäisille ja sitä vanhemmille. Nuorisopalvelut tekevät tiiviisti työtä alueellisissa verkostoissa ja vastaa alueelta nousseisiin ilmiöihin ja tarpeisiin mahdollisuuksien mukaan. Tästä konkreettisena esimerkkinä on mm. Tuupovaaran alueella tehty yhteistyö kerhotoiminnan osalta.

Nuorisotyöllistä toimintaa tarkastellaan peilaten alueen kokonaisuuteen, mm. Suomen mallin toimintaan, OPH:n perusopetuksen kerhorahan mahdollistamiin toimintoihin jne. Tavoitteena on alueen lapsien ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia lisäävä palvelukokonaisuus tarvittaessa palvelualuearajoja ylittäen.

Henkilöstön rajallisuus suhteessa toiminta-alueeseen aiheuttaa luonnollisesti tiettyjä haavoittuvuuksia palveluihin. Sairastapaukset voivat johtaa toimintojen supistamiseen, koska sijaisia ei aina pienestä organisaatiosta pystytä osoittamaan. Haasteeseen on pystytty osin vastaamaan vuorosuunnittelulla. Tulevaisuudessa ikäluokkien pieneneminen aiheuttaa painetta palveluverkon tarkasteluun ja tarkastelun tulee mennä samassa rytmissä mm. kouluverkkoratkaisujen kanssa. Lisäksi nuorisopalveluiden toimintamallit elävät, mm. koulunuorisotyön roolin odotetaan kasvavan tulevaisuudessa ja tätä mahdollistaa erityisesti koulujen kanssa yhteiset tilaratkaisut. Kehittämiskohteena nähdään tulevaisuudessa verkkonuorisotyö. Nuorisopalveluissa tehdään paljon viestintää eri kanavissa, mutta varsinainen verkkonuorisotyö esimerkiksi Discord-alustalla vaatisi toimintaympäristöön erikoistuneen työparin. On huomattava, että nuorisotyö on harvoja kunnan palveluita, joita erityisesti nuorille kohdennettuna on tarjolla kouluajan ulkopuolella. Siksi koulu- ja verkkonuorisotyön lisääminen väijäämättä vähentää vapaa-aikaan kohdennettua toimintaa, mikäli uudet toimintamuodot toteutetaan olemassa olevin resurssein.

Tilojen suhteen nuorisopalveluilla on tiedossa runsaasti muutoksia lähivuosina. Alueellisessa nuorisotyössä talotoimintaa järjestetään kymmenessä eri toimipisteessä eri puolilla kaupunkia ja lähes puolet tiloista kokee muutoksia lähimmän viiden vuoden aikana ja lisäksi palveluverkkoa täydentää Sirkkalaan valmistuva liikukumiskeskus syksyllä 2023.

Suurimmat muutokset koskevat keskustan alueen toimintaa. Nuorisokeskus Whisper muuttaa kauppakeskus Iso-Myyhyn 1.1.2023, lisäksi Isoon Myyhyn muuttaa etsivän nuorisotyön toimipiste. Muutoksella tavoitellaan toiminnan vaikuttavuutta siellä, missä nuoret luontaisesti viettävät aikaa. Alueellisen nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön läheisyys mahdollistaa synergiaetuja henkilöstön kesken ja suhteessa muihin lähellä sijaitseviin toimijoihin, kuten Luotsiin ja Ohjaamoon. Sirkkalaan valmistuu Pielisjoen koulun remontin yhteydessä uuden konseptin liikuntakeskus, jossa painopiste on omaehtoisessa liikkumisessa ja harrastamisessa. Samaan yhteyteen valmistuu mahdollisuuksia oleiluun, tietokonepelaamiseen (E-sport) ja kulttuuriharrastuksiin (mm. Black Box).

Keskustan alueen nuorisotyön kehittämisen painopiste on kahden tilan ratkaisu. Ison Myyn nuorisotilasta tulee ns. nuorten olohuone kaupungin ytimeen ja

Sirkkalan tilasta ns. aktiivitila harrastus E-sport-, kulttuuri- ja liikuntamahdollisuuksineen. Ison Myn tilan yhteyteen tulee tilat kaupungin nuorisovaltuustolle. Sirkkalaan keskittyy myös kaupungin harrastepankkitoimintaa. Sirkkalassa nuorisotoimen palveluiden aukiolot ovat alkuvaiheessa rajalliset palveluverkko- ja henkilöstörakenteesta johtuen.

Rantakylässä nuorisotalo Bobo on toiminut Pataluodon koulun aulassa evakossa ja nuorisotilan remontti valmistuu syksyllä 2023, jolloin toiminta pääsee palaamaan asianmukaisiin remontoituihin tiloihin. Bobon remontti mahdollistaa myös Rantakylän alueen muiden toimijoiden päiväkäytön, joista on ollut alueella jatkuva pula. Enon alakoulun yhteyteen valmistuu 2024 nuorisotila yhteiskäyttöperiaatteella koulun kanssa. Hammaslahteen valmistuu uusi alakoulu mukaan 2025. Koulun yhteyteen tulee mm. kirjasto ja nuorisotila. Tavoitteena on tilojen joustava yhteiskäyttö eri toimijoiden kesken. Reijolassa nuorisotalo toimii yhteisötilalla ja lähivuosina Reijolan alueen kouluratkaisut tulevat tarkasteluun. Tässä yhteydessä on luonteva tarkastella myös nuorisotilojen tilannetta osana kokonaisratkaisua. Reijolassa nuorisotoimen tilat ovat tällä hetkellä asianmukaiset ja myös muiden alueen toimijoiden aktiivisessa käytössä.

Hammaslahdessa nuorisotila sijaitsee lukion rakennuksessa. Osa Pyhäselän yläkoulun oppilaista siirtyy Sirkkalaan Pielisjoen kouluun syksyllä 2023. Tällöin lukiolaiset siirtyvät yläkoulun tiloihin ja vanhoista lukion tiloista luovutaan. Syksyn 2023 aikana myös nuorisotila siirtyy yläkoulun yhteyteen. Uimaharjussa nuorisotila toimii asianmukaisissa tiloissa PKO:n kauppakiinteistön yhteydessä. Heinävaarassa toimintaa on koulun yhteydessä ja toiminnan painopisteen ollessa Heinävaarassa Kiihtelysvaaran Suojapirtin käyttö nuorisotoimella on vähentynyt ja toimintaa on siellä vain yhtenä iltana viikossa. Toiminnan painopisteen siirtoa Heinävaaraan tulee tarkastella tulevaisuudessa. Tuupovaaran nuorisotalo on ollut tarkoitukseensa sopiva.

Sinkkolan pihapiiri on toiminnalle arvokas kokonaisuus ja palvelee alueen nuorisotilana, kotieläinpihana kesäisin, muille toimijatahoille vuokrattavana tilana ja kesäisin teatteri Traktorin toimintapisteinä. Sinkkolan miljö on poikkeuksellinen säilymä kaupunkiympäristössä ja arvokas osa Nollakan kaupunginosaa. Alue on suosittu retkipaikka ja näin lisää alueen viihtyvyyttä. Sinkkola on nuorisotoimen tiloista akuuteimpien toimien tarpeessa ja tarvitsee perusteellisen kuntokartoituksen, jonka tekeminen on suoritettu syksyllä 2022. Kokonaistilanteen selvittyä Sinkkola tarvitsee mahdollisesti investointisuunnitelman alueen saattamiseksi asianmukaiseen kuntoon.

Joensuun kaupungin nuorisopalveluiden tuottamat palvelut kattavat koko kaupungin. Työtä tehdään lähivuosina muutoksen alla olevassa palveluverkossa kohtuullisen niukoin resurssein. Vaikuttavuutta palveluihin pyritään saamaan verkostotyöllä hyvinvointipalveluiden sisällä ja alueiden muiden toimijoiden kanssa.

Valmistelija: hyvinvoinnin kehittämisjohtaja, nuorisotyön koordinaattori

Hyvinvointijohtajan sijaisen päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginvaltuusto päättää merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Outi Maran ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.